

บรรยายสรุป จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดปทุมธานี
โทร 02-5816038 ต่อ 17

คำนำ

เอกสารข้อมูลบรรยายสรุปจังหวัดปทุมธานี จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ข้อมูลพื้นฐานสภาพสังคม เศรษฐกิจ เกษตรกรรม ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพะการจ้างงาน โครงสร้างพื้นฐาน และแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด นอกจากนี้ยังมีข้อมูลด้านการพัฒนาจังหวัด วิสัยทัศน์จังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้รับทราบและใช้ในการค้นคว้ารวมทั้งประกอบการวางแผนพัฒนางานด้านต่างๆ ซึ่งคณะผู้จัดทำได้รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อให้เป็นข้อมูลกลางในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

สำนักงานจังหวัดปทุมธานี

สารบัญ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดปทุมธานี
- ส่วนที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
- ส่วนที่ 3 สรุปผลการดำเนินงานการพัฒนาจังหวัดปทุมธานีในด้านต่างๆ

ความเป็นมาของจังหวัดปทุมธานี

จากหลักฐานทางโบราณสถาน และโบราณวัตถุ ภายในจังหวัดปทุมธานี เป็นที่น่าเชื่อว่าจังหวัดปทุมธานีในอดีต เป็นเมืองที่เกิดขึ้นในยุคต้นของอาณาจักรอยุธยา

ในพุทธศตวรรษที่ 18 ลงมา บริเวณสองริมฝั่งลำน้ำเจ้าพระยาตอนล่างเป็นอาณาบริเวณที่ตั้งของจังหวัดปทุมธานี ในอดีตเต็มไปด้วยป่าไม้หนาแน่นอุดมด้วยสัตว์ป่านานาชนิด บ้านเรือนราษฎรตั้งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ริมฝั่งแม่น้ำ และบ้านเรือนเริ่มจะมีมากขึ้นในภายหลังที่พระเจ้าอู่ทอง ได้สถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีปทุมธานีคงเป็นเพียงชุมชนเล็กๆ เป็นต้นดำนกักนาก่อนที่จะเดินทางผ่านเข้ามาสู่ตัวเมืองกรุงศรีอยุธยา

ในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 1991-2031) ชุมชนในเขตจังหวัดปทุมธานี เริ่มขยายตัวเป็นชุมชนเมืองริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาตะวันออก ตั้งแต่บริเวณวัดสองพี่น้องถึงวัดป่าจิวในปัจจุบัน (แต่เดิมเป็นที่ตั้งของวัด "พญาเมือง" และ "วัดนางหยาด") โดยมีคันคูเมืองโดยรอบปัจจุบันเหลือเพียงร่องรอยต่าง ๆ ในอดีตให้ได้เห็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น รู้จักกันในนามว่า "เมืองสามโคก"

ครั้นในปี พ.ศ. 2112 แผ่นดินพระมหินทราธิราชกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งแรก พระเจ้าหงสาวดีได้กวาดต้อนประชาชนพลเมืองไปประเทศพม่า คงเหลือไว้เพียงหมื่นเศษเป็นผลให้สามโคกกลายเป็นเมืองร้างไป

เมื่อพม่ารบกับจีน ในปี พ.ศ. 2202 ชาวมอญที่ถูกเกณฑ์เข้าร่วมในกองทัพพม่า ได้พากันหลบหนีจากกองทัพพม่า โดยพาครอบครัวออกจากเมืองเมาะตะมะ เข้ามากรุงศรีอยุธยาประมาณ 10,000 คน สมเด็จพระนารายณ์ฯ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวมอญที่อพยพเข้ามาในครั้งนี้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านสามโคก และต่อมาทำให้ตำบลสามโคกเจริญรุ่งเรืองขึ้น จนมีฐานะเป็นเมืองสามโคกและเป็นจังหวัดปทุมธานีในปัจจุบัน นับว่าพระองค์ทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ได้ทรงทำนุบำรุงเมืองปทุมธานี ให้เจริญรุ่งเรืองเป็นหลักฐาน ต่อมาในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แห่งกรุงธนบุรี ชาวมอญได้หนีพม่าเข้าพึ่งพระบรมโพธิสมภารอีกเป็นครั้งที่ 2 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ อนุญาตให้ตั้งบ้านเรือนที่บ้านสามโคกและในครั้งสุดท้ายในรัชการพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้มีการอพยพชาวมอญครั้งใหญ่จากเมืองเมาะตะมะเข้าสู่ประเทศไทย เรียกว่า “มอญใหญ่” พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ชาวมอญบางส่วนตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านสามโคกอีกเช่นเดียวกัน “บ้านสามโคก” จึงกลายเป็น “เมืองสามโคก” ในกาลต่อมา

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเอาพระทัยใส่ ดูแลทุกข์ สุข ครอบครัวมอญเหล่านั้นมิได้ขาด ครั้นถึงขึ้น 13 ค่ำ เดือน 11 พ.ศ. 2358 (ตรงกับวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2358) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และกรมพระราชวังบวรมหาเสนาณรงค์ ได้เสด็จประพาสเมืองสามโคก

โดยทางชลมารค เพื่อทรงเยี่ยมเยียนชาวรามัญที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ พระองค์ทรงประทับ ณ พลับพลาภิรมแม่น้ำเจ้าพระยาตรงกับเมืองสามโคก ทรงรับดอกบัวจากพลกนิกร ซึ่งนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายอยู่เป็นเนืองนิตย์ จึงพระราชทานนาม เมืองสามโคกให้เป็นสิริมงคลใหม่ว่า "ประทุมธานี"

ปี พ.ศ. 2441-2442 (ร.ศ. 117-118) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ทำบัญชีสำมะโนประชากรของเมืองประทุมธานี ปรากฏว่ามีประชากรในเมืองประทุมธานีทั้งสิ้น ๒๑,๓๖๐ คน

ปี พ.ศ. 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงให้ใช้คำว่า "จังหวัด" แทนคำว่าเมือง ดังนั้นเมืองประทุมธานี จึงเป็นจังหวัดประทุมธานีเป็นต้นมา โดยเปลี่ยนการเขียนใหม่ด้วย คือ "ประทุมธานี" เป็น "ปทุมธานี" ขึ้นอยู่กับมณฑลกรุงเก่า มีเขตการปกครอง 3 อำเภอ

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่๗ ทางราชการให้ยุบจังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ทำให้จังหวัดปทุมธานีมีเขตพื้นที่อีก 4 อำเภอเพิ่มเข้ามารวมเป็น 7 อำเภอ ดังที่เป็นเช่นปัจจุบันนี้

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้พระราชทานนามเมืองประทุมธานีเป็นต้นมา จังหวัดปทุมธานีก็เจริญรุ่งเรืองขึ้นเป็นลำดับ เป็นจังหวัดที่อุดมสมบูรณ์ มีศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์อื่น ๆ เป็นของตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวปทุมธานีภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง และจะเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลที่มีความเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้นต่อไป

สัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี (ตราประจำจังหวัด)

ตราสัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี

รูปวงกลมมีสัญลักษณ์ดอกบัวหลวงสีชมพูอยู่ตรงกลาง และรวงข้าวสีทองอยู่ ๒ ข้าง

ดอกบัวและต้นข้าว หมายถึง ความสมบูรณ์ด้วย พืชพันธุ์ธัญญาหาร

จังหวัดปทุมธานี ใช้อักษรย่อว่า "ปท"

คำขวัญของจังหวัดปทุมธานี

“ถิ่นบัวหลวง   เมืองรวงข้าว

    เชื้อชาวมอญ   นครธรรมะ

พระตำหนักรมใจ   สดใสเจ้าพระยา

    ก้าวหน้าอุตสาหกรรม”

ธงประจำจังหวัด

ความหมายของธงประจำจังหวัด

สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์

สีขาว หมายถึง ศาสนา

ดอกบัวหลวงกับต้นข้าว หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งดอกบัวและข้าว

ความหมายรวมของธงประจำจังหวัดปทุมธานี จึงหมายถึงว่าชาวจังหวัดปทุมธานี เป็นหมู่คณะที่มีความรักและความสามัคคีเป็นปึกแผ่นอันเป็นส่วนหนึ่งของชาติไทย ที่มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ความสำคัญของธงประจำจังหวัดปทุมธานี

เป็นการเชิดชูเกียรติของจังหวัด บ่งบอกถึงสัญลักษณ์ของจังหวัด เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจชาวจังหวัดปทุมธานี ให้มีความรักท้องถิ่นและมีความร่วมมือร่วมใจกันสร้างสรรค์ ความเจริญ และมีความเอื้ออารีต่อกัน

ดอกไม้ประจำจังหวัดปทุมธานี

บัวหลวง
ดอกบัวหลวง

ต้นไม้ประจำจังหวัด

ต้นปาริชาติ

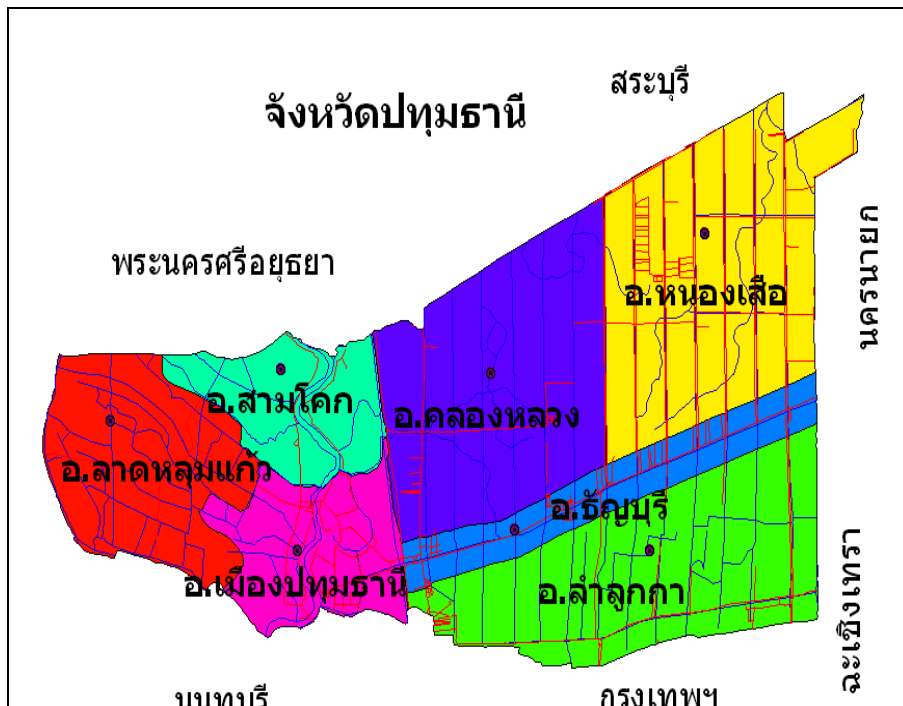
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดปทุมธานี

ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในภาคกลางประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 2.30 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,525.856 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 953,660 ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ 27.8 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางไทร อำเภอบางปะอินและอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอหนองแค และอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับเขตหนองจอก เขตคลองสามวา เขตสายไหม เขตบางเขน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และอำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

แผนที่แสดงขอบเขตจังหวัดปทุมธานี

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มริมสองฝั่งแม่น้ำโดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านใจกลางจังหวัดในเขตอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอสสามโคก ทำให้พื้นที่ของจังหวัดปทุมธานีถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันตกของจังหวัดหรือบนฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอลาดหลุมแก้วกับพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมือง และอำเภอสสามโคก กับฝั่งตะวันออกของจังหวัด หรือบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองบางส่วน อำเภอธัญบุรี อำเภอคลองหลวง อำเภอหนองเสือ อำเภอลำลูกกา และบางส่วนของอำเภอสสามโคกโดยปกติระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาในฤดูฝนจะเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยประมาณ 50 เซนติเมตร ซึ่งทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมในบริเวณพื้นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นบริเวณกว้าง และก่อให้เกิดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาสำหรับพื้นที่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยานั้น เนื่องจากประกอบด้วยคลองซอยเป็นคลองชลประทานจำนวนมาก สามารถควบคุมจำนวนปริมาณน้ำได้ ทำให้ปัญหาเกี่ยวกับอุทกภัยมีน้อยกว่า

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ที่ละติจูด 14 องศา 6 ลิปดาเหนือ ลองติจูด 100 องศา 37 ลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 6 เมตร มีลักษณะอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน มีฟ้าหลังขึ้นสลับกับฟ้าหลังแห้ง มีฝนตกปานกลางและสลับฤดูแล้ง บริเวณภาคกลางตอนล่าง อากาศจะชุ่มชื้นเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้ทะเลอ่าวไทยเป็นปัจจัยที่ควบคุมอุณหภูมิได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่นำความชุ่มชื้นมาสู่จังหวัด แบ่งฤดูกาลออกเป็น 3 ฤดู

- ฤดูหนาว ช่วงระหว่างเดือน พ.ย.-ก.พ. อากาศไม่หนาวมากนัก อุณหภูมิเฉลี่ย ประมาณ 22 องศาเซลเซียส
- ฤดูร้อน ช่วงระหว่างเดือน มี.ค.-เม.ย. อุณหภูมิเฉลี่ย 35 องศาเซลเซียส
- ฤดูฝน ช่วงระหว่างเดือน พ.ค.-ต.ค. ปริมาณเฉลี่ย 1200 มม./ต่อปี

การปกครอง

ในปัจจุบัน จังหวัดปทุมธานีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 7 อำเภอ 60 ตำบล 466 หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 9 แห่ง เทศบาลตำบล 17 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 37 แห่ง อำเภอประกอบไปด้วย อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอธัญบุรี อำเภอคลองหลวง อำเภอลำลูกกา อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสสามโคก และอำเภอหนองเสือ

จำนวนประชากร

จังหวัดปทุมธานี มีประชากรทั้งสิ้น 1,085,652 คน เป็นชาย 515,910 คน หญิง 569,742 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 539,076 หลัง

จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรของจังหวัดปทุมธานี

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	จำนวนครัวเรือน
เมืองปทุมธานี	91,906	101,108	193,014	95,102
คลองหลวง	121,916	139,169	261,085	139,735
หนองเสือ	25,879	26,311	52,190	15,997
ลาดหลุมแก้ว	30,844	32,528	63,372	30,374
ลำลูกกา	125,216	137,298	262,514	133,157
สามโคก	26,263	27,745	54,008	21,077
ธัญบุรี	93,886	105,583	199,469	103,614
รวม	515,910	569,742	1,085,642	539,076

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปทุมธานี: สิงหาคม 2558

ข้อมูลแรงงานต่างด้าว

จังหวัดปทุมธานี มีแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองทั้งสิ้น 188,735 คน โดยเป็นแรงงานที่ได้รับใบอนุญาต

สัญชาติ 105,081 คน มติ ครม.3 สัญชาติ 58,228 คน และนำเข้าชั่วคราว 18,481 คน

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดปทุมธานี: (เมษายน-มิถุนายน 2558)

การศึกษา

จังหวัดปทุมธานีแบ่งพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็น 2 เขต ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ คือ อำเภอเมืองปทุมธานี คลองหลวง สามโคก และอำเภอลาดหลุมแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอธัญบุรี ลำลูกกา และอำเภอหนองเสือ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ครอบคลุมพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองปทุมธานี คลองหลวง สามโคก อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอธัญบุรี ลำลูกกา และอำเภอหนองเสือ

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานีมีสถานศึกษาในสังกัดของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี 7 แห่ง และห้องสมุดประชาชน 7 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองปทุมธานี
2. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสสามโคก
3. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลาดหลุมแก้ว
4. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำลูกกา
5. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคลองหลวง
6. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอธัญบุรี
7. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองเสือ

ห้องสมุดประชาชน 7 แห่ง ได้แก่

1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดปทุมธานี
2. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอลาดหลุมแก้ว
3. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอธัญบุรี
4. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสสามโคก
5. ห้องสมุดประชาชนอำเภอคลองหลวง
6. ห้องสมุดประชาชนอำเภอลำลูกกา
7. ห้องสมุดประชาชนอำเภอหนองเสือ

สาธารณสุข

จังหวัดปทุมธานีมีสถานพยาบาล ประกอบด้วย โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 7 แห่ง โรงพยาบาลเฉพาะทาง 2 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 6 แห่ง สถานพยาบาลเอกชนที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน 1 แห่ง โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงอื่น 1 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 78 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล 21 แห่ง คลินิก (ทุกประเภท) 439 แห่ง จำนวนเตียง 2,916 เตียง

สำหรับบุคลากรด้านสาธารณสุข ประกอบด้วย แพทย์ 214 คน ทันตแพทย์ 60 คน เภสัชกร 106 คน อัตราส่วนแพทย์ต่อจำนวนประชากรจังหวัดปทุมธานี เมื่อปี 2556 เท่ากับ 1: 4,831 คน ต่ำกว่ามาตรฐาน (แพทย์มาตรฐาน 1: 6,000 คน)

หมายเหตุ : จำนวนแพทย์ ทันตแพทย์ และเภสัชกร รวม รพ.ภาครัฐ 8 แห่ง รพ.เฉพาะทาง 2 แห่ง (โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏธัญบุรี, สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี) รพ.นอกสังกัด 1 แห่ง (รพ.ธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติฯ)

ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนในจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ ตามลำดับ สำหรับจำนวนศาสนสถานในจังหวัดโดยจำแนกได้ดังนี้ วัดในพุทธศาสนา 186 แห่ง มัสยิด 30 แห่ง โบสถ์ (คริสต์) 39 แห่ง

ส่วนที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดปทุมธานี

วิสัยทัศน์:

ปทุมธานีเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมสะอาด อาหารปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยว เรียนรู้และพักผ่อนหย่อนใจของ อาเซียน สังคมอยู่เย็นเป็นสุข

เป้าประสงค์รวม

1. การผลิตและบริการได้มาตรฐาน สร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. อาหารปลอดภัยและสินค้าชุมชนได้มาตรฐานและมีศักยภาพเชิงธุรกิจ
3. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งระบบอาหารปลอดภัยอย่างครบวงจร
3. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยว
4. สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

กลยุทธ์

1. สร้างระบบและกลไกในการควบคุมเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับชุมชน
2. ส่งเสริมอุตสาหกรรมสะอาดส่งเสริมการจัดการขยะอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : เสริมสร้างความเข้มแข็งระบบอาหารปลอดภัยอย่างครบวงจร

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมบริโภคปลอดภัย
2. เพิ่มขีดความสามารถเชิงธุรกิจของผู้ประกอบการและสถาบันเกษตรกร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยว

กลยุทธ์

1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นที่สำคัญ
2. ส่งเสริมให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มในแหล่งท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดปทุมธานี
4. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามประเพณี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน

กลยุทธ์

1. พัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
2. พัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเปราะบาง

จุดเน้นในการพัฒนาที่สำคัญ

1. สิ่งแวดล้อมสะอาด

จังหวัดปทุมธานีมีโรงงานจำนวน 3,298 โรง ทุนจดทะเบียน 403,408.62 ล้านบาท อุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดปทุมธานี คือ อุตสาหกรรมไฟฟ้า เครื่องจักรกล โลหะ เคมี แล พลาสติก และมีปริมาณขยะจากภาคอุตสาหกรรมและชุมชนกว่า 1,100 ตัน/วัน มีน้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรม ชุมชน และการเกษตร บางส่วนไม่ได้รับการบำบัดก่อนระบายทิ้งลงสู่แหล่งรองรับน้ำ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แม่น้ำเจ้าพระยา และคลองสาขาต่างๆ จังหวัดปทุมธานีจึงต้องส่งเสริมสิ่งแวดล้อมสะอาด (Green and Clean) และสร้างนวัตกรรมอุตสาหกรรมเพื่อดูแลสิ่งแวดล้อม การสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะมูลฝอย เช่น การแปรรูปเป็นพลังงานทดแทน รวมถึงการบำบัดดูแลคุณภาพแหล่งน้ำ ด้วยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและเฝ้าระวังโดยชุมชนเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน

2. อาหารปลอดภัย

ปัจจุบันตลาดและผู้บริโภคมีความต้องการอาหารที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารเป็นความต้องการของประชาชนในแต่ละประเทศ ซึ่งทุกประเทศได้กำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบด้านอาหารปลอดภัย เพื่อปกป้องชีวิตและสุขภาพของผู้บริโภค โดยอ้างอิงจากมาตรฐานด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช เพื่อควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารให้ปลอดภัยจากการปนเปื้อนของสารเคมี จุลินทรีย์และศัตรูพืช

จังหวัดปทุมธานีมีพื้นที่ทำการเกษตร 496,652 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 49.78 ของพื้นที่ทั้งหมด ด้วยลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและมีการชลประทานที่ดีเอื้อต่อการเพาะปลูก

พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ

อันดับ 1 คือ ข้าว มีพื้นที่เพาะปลูก 343,999 ไร่ เกษตรกร 21,716 ราย ผลผลิตเฉลี่ย 990 กก./ไร่

อันดับ 2 คือ ไม้ผล-ไม้ยืนต้น มีพื้นที่เพาะปลูก 28,894 ไร่ ได้แก่ มะม่วง กัลยหอม

อันดับ 3 คือ พืชผัก มีพื้นที่เพาะปลูก 35,958 ไร่ ส่วนใหญ่จะปลูกเชิงการค้า และเพื่อสุขภาพ เป็นผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารเคมี

อันดับ 4 พืชน้ำมัน (ปาล์ม) 11,988.50 ไร่ เกษตรกร 355 ราย

การปศุสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ โค กระบือ ไช้เบ็ด สุกรขุน และไก่พื้นเมือง

สัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ปลาดุก ปลานิล ปลาสวาย และปลาตะเพียน ตามลำดับ

จังหวัดปทุมธานีจึงต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ ทักษะ และความชำนาญ สามารถผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ แต่เกษตรกรในฐานะผู้ผลิตยังขาดความรู้ทักษะในการผลิตที่ มีการควบคุมและต้องปฏิบัติตามมาตรฐานระบบการผลิต และความรู้ในการประกอบการเชิงธุรกิจ

3. แหล่งท่องเที่ยว เรียนรู้ และพักผ่อนหย่อนใจของอาเซียน

จังหวัดปทุมธานี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร สนามบินดอนเมือง และ สนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งมีการคมนาคมที่สะดวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและอาเซียน มีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตชุมชนริมน้ำชาชาวไทยเชื้อสายมอญ ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชน วัดวาอาราม ๒ ผังแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และธรรมชาติวิทยาได้แก่ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกาญจนาภิเษก พิพิธภัณฑ์ธรณีวิทยาเฉลิมพระเกียรติ พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติ รวมทั้งหอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติและหออัครศิลปิน มหาวิทยาลัย 11 แห่ง สนามกอล์ฟ 12 แห่ง ห้างสรรพสินค้า 13 แห่ง

จากทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดปทุมธานี ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ วิทยา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตชุมชน ประกอบกับในปัจจุบันมีผู้สนใจในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้มากขึ้น ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านนิเวศวิทยาและธรณีวิทยา ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวร่วมกันทั้งครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ๆ ดังนั้นจังหวัดปทุมธานีจึงเร่งส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้สร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับจังหวัด ชุมชน และประชาชน

4. สังคมอยู่เย็นเป็นสุข

จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่มีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม จากเดิมที่เป็นสังคมชนบทกลายเป็นสังคมเมืองและมีการเปลี่ยนแปลงการผลิตจากภาคเกษตรกรรมเป็นการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ทำให้จังหวัดปทุมธานีเป็นแหล่งรองรับการเข้ามาหางานทำจากคนในทุกภูมิภาคของประเทศ รวมทั้งแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาหางานทำ นอกจากนี้จังหวัดปทุมธานียังเป็นแหล่งที่ตั้งของสถานศึกษาทั้งในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาหลายแห่งทำให้มีเยาวชนเข้ามาศึกษาในจังหวัดปทุมธานีเป็นจำนวนมาก จังหวัดปทุมธานีจึงเป็นแหล่งรองรับปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยดังกล่าว อาทิเช่น ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว และการที่จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดปริมนทล ซึ่งอยู่ใกล้ความเจริญจึงทำให้เกิดการเรียกร้องต้องการในการได้รับบริการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูง

จังหวัดปทุมธานีจึงต้องจัดการประเด็นปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงประเด็นและกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมสวัสดิภาพของกลุ่มเป้าหมายผ่านรูปแบบการสร้างงาน สร้างอาชีพ การพัฒนาเครือข่ายการเฝ้าระวังปัญหา รวมถึงจำเป็นต้องมีระบบฐานข้อมูลที่ถูกต้อง มีความเป็นเอกภาพและเป็นปัจจุบัน มุ่งเน้นการพัฒนาบทบาทของชุมชนในการจัดการปัญหาของตนเอง ในลักษณะพึ่งพาตนเอง ขณะที่หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องสร้างศักยภาพและพัฒนาศักยภาพของชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำจังหวัดปทุมธานีไปสู่สังคมสันติสุข